

I – ĐẶT VẤN ĐỀ

1. Ma-ri Quy-ri⁽¹⁾ là một trong những người sáng lập ra học thuyết về phóng xạ. Bà đã cùng chồng là Pie Quy-ri phát hiện và tìm ra phương pháp chiết ra các nguyên tố hoá học mới là : pô-lô-ni và ra-đi từ bã thải quặng u-ra-ni... Các sản phẩm khoa học của bà không chỉ có giá trị to lớn về mặt khoa học mà còn có giá trị cả về mặt kinh tế : 1 gam ra-đi do bà chiết ra được từ quặng u-ra-ni trị giá 750.000 phrăng vàng (tương đương 100.000 đô la Mĩ vào thời đó) và quy trình chiết tách đó bà hoàn toàn được độc quyền sở hữu.

Nhiều người khuyên ông bà Ma-ri Quy-ri giữ bản quyền phát minh vì đó là mối lợi lớn trong lúc gia đình bà mỗi năm thiếu 3.000 phrăng. Song, hai nhà khoa học vui lòng sống túng thiếu và sẵn sàng gửi quy trình chiết tách ra-đi cho những ai cần tới. Bà đã gửi biểu tài sản lớn nhất của mình là 1 gam ra-đi cho Viện Nghiên cứu ứng dụng ra-đi để chữa bệnh ung thư.

Sau khi Pie Quy-ri qua đời đột ngột (do tai nạn), Chính phủ Pháp đề nghị bà nhận một khoản trợ cấp của Nhà nước, nhưng bà đã kiên quyết từ chối : "Tôi còn khoẻ và đủ sức nuôi con. Xin dành khoản tiền đó cho trẻ mồ côi..."

Tháng 5 năm 1920, khi biết Ma-ri cần đến 1 gam ra-đi để nghiên cứu một đề tài khoa học nhưng không thể có tiền để mua nó, một nữ kĩ giả người Mĩ đã lập hội quyên góp tiền mua tặng Ma-ri 1 gam ra-đi và đích thân Tổng thống thứ 29⁽²⁾ của nước Mĩ đã trao tặng cho bà cùng với một chứng thư. Song, Ma-ri đã đề nghị sửa lại chứng thư với nội dung ghi rõ : món quà đó là tặng cho phòng thí nghiệm chứ không phải cho cá nhân bà vì bà muốn gam ra-đi quà tặng đó sẽ mãi mãi thuộc về khoa học chứ không phải là tài sản riêng để các con bà thừa kế.

(Phỏng theo cuốn *Nhà bác học và án tử hình*
NXB Thanh niên, Hà Nội, 1997)

2. Dương Chấn⁽³⁾ được bổ đi làm Thái thú quận Đông Lai. Lúc đi nhậm chức ở đất Xương Ấp, quan huyện ở đấy là Vương Mật – người được ông tiến cử, mời vào yết kiến, rồi đợi đến đêm đem vàng đến lễ.

Dương Chấn bảo : "Trước tôi biết ông là người khá mới tiến cử ông. Thế mà ông vẫn chưa biết bụng tôi còn đem vàng đến cho tôi ư ?".

Vương Mật cố nài và thưa rằng : "Xin ngài cứ nhận cho. Bây giờ đêm khuya không ai biết".

Dương Chấn nói : "Trời biết, đất biết, ông biết, tôi biết. Sao lại bảo là không ai biết ?".

Vương Mật nghe nói, xấu hổ đi ra.

(Theo *Cổ học tinh hoa*,
NXB Văn hoá – Thông tin, Hà Nội, 2002)

3. Khi nhận xét về Hồ Chủ tịch, một nhà báo người Mĩ đã viết : "Sức mạnh vĩ đại của Cụ Hồ là ở chỗ Cụ vẫn sống như những người Việt Nam bình thường. Cụ đã khước từ những ngôi nhà đồ sộ, những bộ quân phục của các thống chế, những ngôi sao của các đại tướng. Trong cả một đời, tuy quan hệ với nhiều người phương Tây đầy quyền uy, nhưng Cụ đã chọn con đường khác hẳn con đường của họ. Cụ vẫn là một người Việt Nam sống trong sạch, liêm khiết...".

(Phỏng theo *Một giờ với đồng chí Hồ Chí Minh*,
NXB Thanh niên, Hà Nội, 1985)

Chú thích

1. *Ma-ri Quy-ri (1867 -1934)* : nữ bác học người Pháp gốc Ba Lan, người phụ nữ đầu tiên trên thế giới hai lần đoạt giải Nô-ben :
  - Giải Nô-ben Vật lí năm 1903 (cùng Hen-ri Be-cơ-ren và chồng bà là Pie Quy-ri).
  - Giải Nô-ben Hoá học năm 1911.
2. *Tổng thống thứ 29 của nước Mĩ* : Oa-ren Gam-li Hac-đing (Warren Gamlie Harding).
3. *Dương Chấn* : nhà hiền triết Trung Quốc thời Đông Hán (khoảng từ năm 25 đến năm 220).

Gợi ý

- a) Em có suy nghĩ gì về cách xử sự của Ma-ri Quy-ri, Dương Chấn và của Bác Hồ trong những câu chuyện trên ?
- b) Theo em, những cách xử sự đó có điểm gì chung ? Vì sao ?

c) Trong điều kiện hiện nay, theo em, việc học tập những tấm gương đó có còn phù hợp nữa không ? Vì sao ?

II - NỘI DUNG BÀI HỌC

1. Liêm khiết là một phẩm chất đạo đức của con người thể hiện lối sống trong sạch, không háms danh, háms lợi, không bận tâm về những toan tính nhỏ nhen, ích kỉ.

2. Sống liêm khiết sẽ làm cho con người thanh thản, nhận được sự quý trọng, tin cậy của mọi người, góp phần làm cho xã hội trong sạch, tốt đẹp hơn.

III – BÀI TẬP

1. Theo em, những hành vi nào sau đây thể hiện tính không liêm khiết ? Vì sao ?

a) Luôn mong muốn làm giàu bằng tài năng và sức lực của mình ;

b) Làm bất cứ việc gì để đạt được mục đích ;

c) Luôn kiên trì phấn đấu vươn lên để đạt được kết quả cao trong công việc ;

d) Sẵn sàng dùng tiền bạc, quà cáp biếu xén nhằm đạt được mục đích của mình ;

đ) Sẵn sàng giúp đỡ người khác khi họ gặp khó khăn ;

e) Chỉ làm việc gì khi thấy có lợi ;

g) Tính toán cân nhắc kĩ lưỡng trước khi quyết định một việc gì.

2. Em tán thành hay không tán thành với những việc làm nào sau đây ? Vì sao ?

a) Bạn Bích đến xin cô giáo nâng điểm môn Toán cho mình.

b) Sắp có đợt tuyển người vào làm việc ở cơ quan do ông Lâm làm Giám đốc. Ai mang quà cáp đến biếu, ông Lâm đều không nhận.

c) Cán bộ kiểm lâm vì nghèo đã chặt một số cây lấy gỗ để bán.

d) Nhân viên phục vụ phòng ở khách sạn nhận được ví tiền của khách để quên, đã mang trả lại cho khách.

3. Em hãy kể một câu chuyện nói về tính liêm khiết.

4. Theo em, muốn trở thành người liêm khiết, cần rèn luyện những đức tính gì ?

5. Em hãy sưu tầm một số câu ca dao, tục ngữ, danh ngôn nói về tính liêm khiết.